

Бр. 01-55
15.09.2013 год.
Скопје

ГЕНЕРАЛНО МИСЛЕЊЕ

ПРЕВОЗ НА СТОКА ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

ПРЕСМЕТКА НА ПОТРОШУВАЧКА НА ГОРИВО ОД АСПЕКТ НА

ЗАКОН ЗА ДАНОК НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Врз основа Статутот, Деловодникот за работа, професионалното искуство кое го имаме од областа на превоз на стока во патниот сообраќај, а со цел да се одредат факти за реална пресметка на потрошувачката на гориво по товарни моторни возила за извршени превози, за целите на Законот за ДДВ Ви го даваме следното МИСЛЕЊЕ :

ДЕФИНИЦИИ :

“празно возење без товар“ е секој поминат километар од седиштето на превозникот до местото на утовар или од место на истовар до седиштето на превозникот, како и растојанието од едно до друго утоварно место надвор од државата или во нејзините граници. Под овој термин подеднакво се подразбира и периодот на возење во случаи кога возилото е упатено на сервис заради поправки или тековно одржување. За овој вид на движење на возилото нема доказ како што е ЦМР- от (товарен лист) во случај кога возилото се движи со стока. Докажување се врши со општо познати показатели (растојанија од едно до друго место - авто карти), датуми за утовар и истовар за внатрешен превоз односно ЦМР образец за меѓународен превоз и Патен налог уредно пополнет од страна на возачот.

„возење со товар,, е секој поминат километар на возилото од местото на утовар до местото на истовар заедно со стоката која е предмет на превоз. Ваквиот вид на превоз се докажува со товарен лист за внатрешен превоз односно ЦМР образец за меѓународен превоз и уредно пополнет Патен налог од страна на возачот.

„видови на превоз на стока во меѓународен сообраќај „, има :

- **Билатерален превоз** е превоз на стока од една до друга држава каде утоварното место може да е во земјата на регистрација на возилото или обратно по принципот на : празно – полно или полно – празно возење, во зависност од поаѓање на возилото или местото на доаѓање на возилото во матичната држава.
- **Транзитен превоз** е превоз кој се врши без попатно товарање на стока во земја низ која возилото поминува од една гранична линија до друга гранична линија, се врши по принцип на: полно-полно или празен – празен превоз, во зависност од поаѓање на возилото или местото на доаѓање на возилото во матичната држава.

- **Превоз за и од трета земја** е превоз во кој возилото со регистарски таблици од една држава утовара стока од друга држава и истата ја растовара во трета држава, може да се врши превоз по принцип : празен – полн – празен или полн – полн – празен превоз во зависност од поаѓање на возилото или местото на доаѓање на возилото во матичната држава.

„**Потрошувачка на гориво** „, е потрошени литри гориво од соодветен вид за поминати километри. Количината на гориво се множи со 100 и се дели со поминатите километри.

Основен документ за одредување на реална потрошувачка е **уредно пополнет Патен налог**, кој е пропишан како задолжителен документ за хронолошко евидентирање на поминати километри со Закон за превоз во патниот сообраќај (Службен Весник на Р.Македонија бр. 68/04, 127/06, 114/09 , 83/10 ,140/10 и 17/11, 53/11,6/12 и 23/13 (У.Суд - 160/05, 23/06 и 64/08) во член 6 став 1 алинеа 4 и став 4:

“Член 6

При вршењето на превозот на патници и стока во внатрешниот и меѓународниот патен сообраќај превозникот е должен во возилото да има:

- извод од лиценца,
- дозвола за вршење на превоз во патниот сообраќај,
- сертификат за учество на возач во меѓународниот патен сообраќај и
- **уредно пополнет патен налог**.

Одредбите од ставот 1 алинеи 2, 3 и 4 на овој член не се однесуваат на автотакси превозот, за вршење на превоз со возила од членот 7 став 2 на овој закон со исклучок на превоз за сопствени потреби кој се врши со возила чија најголема носивост ненадминува 3500кг.вклучувајќи ја и приколката.

Одредбата од ставот 1 алинеја 3 на овој член не се однесува за вршење на превоз во внатрешниот патен сообраќај.

За издадените патни налози превозникот задолжително води евиденција и истите е должен да ги чува најмалку една година.”

Врз основа на горе цитираниот член од законот, законска обврска да се чуваат патните налози е ЕДНА ГОДИНА, доколку ги немате патните налози во евиденција, поради одредениот период на надворешна контрола од УЈП, наназад за подолг период од една година , во тој случај се одредуваат просечно поминати километри според податоци од сајтови специјални за маршрути (релации)на товарни моторни возила врз основа на податоци од ЦМР односно товарен лист по хронолошки ред на дати за утовари и истовари на стока и празни превози од едно до друго утоварно место. Со ваква пресметка Ви препорачуваме да се земе во предвид минимум 500 км по возило за возења во период од една година за превози кога возилото оди празно на сервис односно тековно одржување (миене, подмачкување, промена на гуми и сл.) регистрација или прегледи за добивање на ЕКМТ сертификат, АТП сертификат, АДР сертификат или потврда за исполнување на техничко експлоатациони услови (член 5; член 69 став 3 од Закон за превоз во патниот сообраќај и други прописи), доколку имате фриго превози (смрзната стока или на одржување) дополнително треба да се искаже горивото кое е употребено за моторот на ладилникот.

Во ниеден случај **НЕМОЖЕ** да се земе при одредување на пресметка на потрошувачка на гориво само поминати километри со товар на релација искажана во ЦМР односно излезна фактура. Транспортните возила се основно орудие за работа на превозни трговски друштва и според функција се мобилни и имаат предност пред железничкиот превоз на стока поради нивната особина да бидат на релации кои не се строго одредени со посебна патна инфраструктура како во случај на железницата, бродовите, авионите и сл. Сите лимитирани превози со специјална инфраструктура се дополнуваат со превози извршени со возила (ТМВ) од патниот сообраќај. Возилата задолжително имаат превози кои се вршат **БЕЗ ТОВАР**, во спротивно нема да може да се изврши основната дејност **ПРЕВОЗ НА СТОКА**. Превозникот сам одредува, според добиена цена за превоз за конкретна релација дали има или нема економска оправданост за вршење на некој превоз во зависност од вкупната километража која треба возилото да ја помине (за да ја утовари и растовари стоката, во која се вбројуваат и празните превози, за да стаса до местото на утовар и најпосле празен да се врати во седиштето на превозникот). Сите овие превози (полн-празен) се во функција на извршување на основната **ДЕЈНОСТ** и **ВО НИКОЈ СЛУЧАЈ** неможат да се делат на поминати километри за превоз со товар (стока) и како лично потрошено гориво за празни превози кое не е во функција на вршење на дејност.

Дефинирањето на времето за работа и задолжителни одмори на возачите е основен, законски показател за видот, начинот и специфичните карактеристики на вршење дејност – превоз во патниот сообраќај. **Во член 3 став 1 точки 16,17 и 18** Закон за работно време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај (Службен Весник на Република Македонија бр.161/09 ; 17/ 11и 54/11) даден е опис на работните задачи на мобилните работници во кои се вбројуваат и возачите на ТМВ, а се однесува на дефинирање на **“место на работа”** и **“работно време“** на возачите кога се во возилото :

16. "Место на работа" е седиштето на правното лице и подружниците каде што мобилните работници ги вршат работните задачи без оглед на тоа дали тие се наоѓаат на истата локација или на друга локација, **возилото кое лицата кои извршуваат мобилна активност во патниот сообраќај го користат при извршување на своите работни задачи и сите други места каде што се вршат активности поврзани со превозот;**

17. "Работно време" е време од почетокот до завршувањето на работните задачи, за кое време мобилниот работник **се наоѓа на своето работно место, на располагање на работодавачот** и ги извршува своите работни задачи.

Во работно време се смета:

а) времето поминато во извршување на сите активности во патниот сообраќај, а особено:

- управување со возило,
- товарење и истоварување,
- помош на патниците при влегување и излегување од возилото,
- чистење и техничко одржување на возилото и

- сите други активности со цел да се осигура безбедноста на возилото, неговиот товар и патниците или исполнување на законските обврски кои се однесуваат на управување со возилото, вклучувајќи следење на товарење и истоварање, административни формалности со полицијата, царината и органите за надзор;

б) времето во кое мобилните работници не можат слободно да располагаат со своето време и мора да бидат на своето работно место, подготвени да ги превземаат своите вообичаени должности, при што некои должности се поврзани со дежурства, особено за време на чекање за товарење и истоварање кога однапред не е познато времетраењето на извршување на работата и

в) во случај на самовработени возачи, истата дефиниција се однесува на времето од почетокот до крајот на работата, за време на кое самовработениот возач се наоѓа на неговото работно место, е на располагање на странките и за вршење на своите задачи или активности освен општите административни работи кои не се директно поврзани со одредено управување со возило кое е во тек

18. "Период на достапност" е период кој е надвор од работното време, а означува:

а) периодот во кој мобилниот работник не мора да остане на своето работно место, но мора да биде достапен на сите повици да започне или продолжи да управува со возило или да извршува и други работи, а кои не ги вклучуваат периодите за одмор. Период на достапност вклучува посебен период во текот на кој мобилниот работник го придржува возилото кое се превезува со траект или воз и период на чекање на граничните премини или поради забрана на сообраќај. Периодите на достапност и нивното предвидено времетраење мора однапред да му се познати на мобилниот работник, односно да биде известен пред поаѓање или непосредно пред почетокот на наведениот период, или под општи услови пропишани со колективни договори и/или во согласност со условите пропишани со закони

б) за мобилните работници кои возат во екипаж, времето кое е поминато седејќи покрај возачот или на креветот додека возилото е во движење; „

Во рамките на овој закон се дефинира и периодот во кој возачот мора да користи и задолжителни паузи, дневен и неделен одмор, кои се користат за време на извршување на севкупните работни задачи, без разлика дали возилото е во матичната држава или надвор од нејзините граници. За оваа цел возилата (товарни моторни возила и автобуси) се опремени со лежаки кои возачите ги користат и за овој вид законска задолжителна обврска. Во период на ова дејствие возилото троши гориво или за ладење или за загревање на кабината во зависност од годишното време.

Севкупната законска материја, наведена погоре, укажува на фактот дека секое движење на моторно товарно возило и автобус, како и нивно мирување се врши за целите на дејноста, со што се исклучува можноста да се прави разлика во однос на превози со товар или без товар, како и одредување на вишок гориво кое не е потрошено за целите на вршење на превоз во патниот сообраќај.

Со почит,

Бильана Муратовска
Генерален секретар

АСОЦИЈАЦИЈА НА ЗДРУЖЕНИЈА НА РАБОТОДАВАЧИТЕ НА ПРЕВОЗНИТЕ ТРГОВСКИ ДРУШТВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

МАКАМ-ТРАНС

www.makamtrans.org.mk "Перо Наков бр.1" 1000, Скопје 02/ 2551 057